

Avalent>Kohtuasja algatamine>Õigusabi

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [hr](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

inglise keel

Järgmised keeleversioonid: [en](#) on juba tõlgitud.

Swipe to change

Õigusabi**Horvaatia****1 Millised kulud on seotud kohtumenetlusega ja kes peab need tavaliselt kandma?**

Tsiviilkohtumenetluse seaduse (*Zakon o parničnom postupku*) artiklis 151 on sätestatud, et kohtuvaidluse kulud hõlmavad menetluse käigus või sellega seoses kantud kulusid. Need kulud hõlmavad näiteks tõendite esitamise kulusid, kohtulõive, avaldamiskulusid, kohtunike ja protokollijate päevarahasid ja sõidukulusid, poolte sõidukulusid seoses nende kohtusse ilmumisega jms. Kohtumenetluse kulud hõlmavad ka advokaatide ja teiste seaduse kohaselt tasu saama õigustatud isikute töötasu.

Tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 152 kohaselt peab kumbki pool oma toimingutest tulenevad kulud ette tasuma. Kui pool taotleb tõendite kogumist, kohustatakse teda kohtumäärusega ette tasuma summat, mis on vajalik tõendite esitamisega seoses tekkivate kulude katmiseks. Kohtuvaidluse võitmine on peamine põhimõte, mille alusel otsustatakse, kes peab lõpuks kohtumenetluse kulud kandma. Seega on tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 154 esimeses lõigus sätestatud, et kohtuvaidluse täielikult kaotanud pool on kohustatud tasuma vastaspoole ja tema toetuseks menetlusse astuja kohtukulud.

Kohtuvaidluse kaotanud poole toetuseks menetlusse astuja peab katma oma toimingutega kaasnenud kulud. Tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 154 teises lõigus on sätestatud, et kui pool saab kohtuvaidluses osalise võidu, otsustab kohus kohtukulude hüvitamise selle alusel, kui suur võit võrreldes esitatud nõudega kohtuvaidluses lõpuks saadi. Juhul kui kohtukulud tekivad ühe poole süül või temaga toimunud sündmuse tõttu, kohaldatakse erinorme, kui kohtuotsus tehakse ülestunnistuse alusel, kui hageja/kaebaja/avaldataja võtab hagi/kaebuse/avalduse tagasi või loobub nõudest, kui kohus lahendab kohtuvaidluse ja kui kohtumenetluses osalevad kaashagejad/-kaebajad/-avaldatajad (tsiviilkohtumenetluse seaduse artiklid 156–161).

2 Mis täpselt on tasuta õigusabi?

Tasuta õigusabi seaduse (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) kohaselt on tasuta õigusabi eesmärk saavutada võrdsus seaduse ees, tagada Horvaatia Vabariigi kodanikele ja teistele isikutele tõhus õiguskaitse ning võrdsetel tingimustel juurdepääs kohtutele ja teistele avalik-õiguslikele asutustele kooskõlas tasuta õigusabi seadusega.

Tasuta õigusabi antakse esmase või teisese tasuta õigusabina.

Esmase tasuta õigusabi hõlmab järgmist:

üldine õigusteave;

õigusnõustamine;

selliste dokumentide koostamine, mis on mõeldud esitamiseks ametiasutustele, Euroopa Inimõiguste Kohtule ja rahvusvahelistele organisatsioonidele vastavalt rahvusvahelistele lepingutele ja nende asutuste kodukorrale;

esindamine ametiasutuste menetlustes;

õigusabi vaidluse kohtuväliseks lahendamiseks kompromissiga.

Esmast tasuta õigusabi annavad maakondade ja Zagrebi linna haldusasutused (edaspidi „haldusasutused“), volitatud ühendused ja õiguskliinikud. Esmase õigusabi andmisel on haldusasutustel õigus anda üldist õigusteavet ja -nõu ning koostada dokumente.

Teisene tasuta õigusabi hõlmab järgmist:

õigusnõustamine;

selliste dokumentide koostamine, mis on mõeldud esitamiseks menetluses, mis puudutab töötajate õiguste kaitset suhetes tööandjaga;

kohtumenetluses esitamiseks mõeldud dokumentide koostamine;

esindamine kohtumenetluses;

õigusabi vaidluse lahendamiseks kompromissiga.

Teisest tasuta õigusabi annavad advokaadid.

Teisene tasuta õigusabi hõlmab ka järgmist:

kohtumenetluse kuludest vabastamine;

kohtulõivudest vabastamine.

3 Kas mul on õigus tasuta õigusabile?

Tasuta õigusabi on õigus saada järgmistel isikutel:

Horvaatia kodanikud;

lapsed, kes ei ole Horvaatia kodanikud, kuid kes on saanud Horvaatiasse ilma seaduse kohaselt vastutava täiskasvanud saatjata;

ajutise elamisloaga välismaalased vastastikkuse tingimusel või alalise elamisloaga välismaalased;

ajutise kaitse all olevad välismaalased;

seadusliku aluseta riigis viibivad välismaalased ja lühiajalise elamisloaga välismaalased väljasaatmis- või tagasisaatmisotsuse menetluses;

varjupaigataotlejad, varjupaiga saanud isikud ning täiendava kaitse seisundi saanud välismaalased ja nende pereliikmed, kes elavad Horvaatia Vabariigis seaduslikult, menetlustes, milles tasuta õigusabi andmine ei ole ette nähtud eriseadusega.

Üldjuhul peavad teisese tasuta õigusabi saamiseks olema täidetud järgmised varaga seotud tingimused:

taotleja ja tema leibkonnaliikmete igakuine kogusissetulek leibkonnaliikme kohta ei tohi ületada arvutusbaasi summat (3326,00 Horvaatia kuna) ning

taotleja ja tema leibkonnaliikmete vara koguväärtus ei tohi ületada 60kordset arvutusbaasi summat (199 560,00 Horvaatia kuna).

Teisene tasuta õigusabi kiidetakse heaks taotleja majanduslikku olukorda eelnevalt hindamata, kui taotleja on:

laps ülalpidamisõiguse teostamist käsitlevas menetluses;

vägivallakuriteo ohver kuriteoga tekitatud kahju eest hüvitise nõudmise menetluses;

sotsiaalkindlustusõigusi reguleerivate eriõigusaktide alusel elatismaksete saaja või

elukalliduse toetuse saaja vastavalt Horvaatia iseseisvussõja veteranide ja nende pereliikmete õiguste seadusele (*Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji*) ning sõjaväelastest ja tsiviilelanikest sõjainvaliidide kaitse seadusele (*Zakon o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata*).

Tasuta õigusabi võidakse anda ka piiriüleste vaidluste korral. Piiriülese vaidlusega on tegemist siis, kui tasuta õigusabi taotleva poole alaline või harilik viibimiskoht on muus ELi liikmesriigis kui see, kus asub kohus või kus tuleb otsust täita.

Tasuta õigusabi piiriülestes vaidlustes antakse tsiviil- ja kaubandusajades, vahendusmenetlustes ning vaidluste kohtuvälise lahendamise, avalike dokumentide täitmisele pööramise ja sellistes menetlustes õigusnõu andmise korral. Õigusnorme, mis käsitlevad tasuta õigusabi piiriüleste vaidluste korral, ei kohaldata maksu-, tolli- ja muudes haldusmenetlustes.

Piiriülese vaidluse korral tasuta õigusabi taotlejale antakse tasuta õigusabi, kui ta vastab tasuta õigusabi seaduses sätestatud eeltingimustele. Taotlejale, kes ei vasta tasuta õigusabi seaduses sätestatud tasuta õigusabi andmise tingimustele, võidakse erandkorras anda tasuta õigusabi, kui ta tõendab, et ta ei suuda oma alalise elukoha või hariliku viibimiskoha liikmesriigi ja Horvaatia Vabariigi erineva elukalliduse tõttu menetluskulusid tasuda.

4 Kas tasuta õigusabi antakse kõikide menetlusliikide korral?

Esmast tasuta õigusabi võib anda mis tahes õigusküsimuses järgmistel tingimustel:

taotlejal ei ole oma õiguse teostamiseks piisavalt teadmisi ega suutlikkust;

taotleja ei ole saanud tasuta õigusabi eriõigusaktide alusel;

esitatud taotlus ei ole ilmselgelt põhjendamatu ning

taotleja materiaalne olukord on selline, et professionaalse õigusabi eest tasumine võib seada ohtu tema või tema leibkonnaliikmete toimetuleku.

Advokaatide antavat teisest tasuta õigusabi ja kohtukulude tasumisest vabastamist võidakse võimaldada järgmist liiki menetluste puhul:

asjaõigustega (v.a kinnistusraamatu toimingud) seotud menetlused;

töösuhetega seotud menetlused;

perekonnasuhetega seotud menetlused (v.a vastastikusel kokkuleppel abielu lahutamise menetlus), kui abikaasadel ei ole ühiseid või lapsendatud alaealisi lapsi või vanemliku hoole all olevaid täisealisi lapsi;

täitmise seotud menetlused ja tagatismenetlused sellisest menetlusest tuleneva nõude täitmisele pööramiseks või täitmise tagamiseks, mille jaoks võidakse tasuta õigusabi seaduse sätete alusel anda tasuta õigusabi;

vaidluse lahendamine kompromissiga;

erandkorras ja kooskõlas tasuta õigusabi seaduse põhieesmärgiga kõikides muudes haldus- ja tsiviilkohtumenetlustes, kui selline vajadus tuleneb taotleja ja tema leibkonnaliikmete konkreetsest olukorrast.

Advokaatide antavat teisest tasuta õigusabi võidakse eespool loetletud menetlustes anda järgmistel tingimustel:

menetlus on keerukas;

taotleja ei ole võimeline ennast ise esindama;

taotleja materiaalne olukord on selline, et professionaalse õigusabi eest tasumine võiks seada ohtu taotleja või tema leibkonnaliikmete toimetuleku, tingimusel et on täidetud tasuta õigusabi seaduse artiklis 14 sätestatud eritingimused;

kohtuvaidlus ei ole pahatahtlik;

taotleja taotlust ei ole ebatäpse teabe tahtliku esitamise tõttu viimase kuue kuu jooksul tagasi lükatud ja

taotleja ei ole saanud tasuta õigusabi eriõigusaktide alusel.

Kohtulõivudest võidakse vabastada kõikides kohtumenetlustes (tsiviilkohtumenetlustes ja haldusvaidluste puhul), kui taotleja materiaalne olukord on selline, et kohtulõivude tasumine võiks seada ohtu taotleja ja tema leibkonnaliikmete toimetuleku, tingimusel et on täidetud tasuta õigusabi seaduse artiklis 14 sätestatud eritingimused. Otsuse tegemisel pööratakse erilist tähelepanu selle menetluse kohtulõivude suurusele, mille jaoks vabastust taotletakse.

5 Kas eriolukordade jaoks on olemas erikord?

Haldusasutus peab tegema teisese tasuta õigusabi taotluse kohta otsuse 15 päeva jooksul pärast selle esitamise kuupäeva. Kui taotleja kaotab tähtaja mõõdumise tõttu õiguse teha toimingut, mille jaoks ta taotluse esitas, peab haldusasutus tegema taotluse kohta otsuse lühema tähtaja jooksul, mis võimaldab taotlejal teha toimingut õigel ajal.

6 Kust saada tasuta õigusabi taotluse vorm?

Esmase tasuta õigusabi saamise menetluse algatamiseks võetakse otse ühendust esmase tasuta õigusabi andjaga (volitatud ühendus, õiguskliinik või haldusasutus) ja eraldi taotlusvormi ei ole vaja täita.

Teisese tasuta õigusabi saamise menetluse algatamiseks esitatakse pädevale asutusele tasuta õigusabi taotlus ettenähtud vormil. Tasuta õigusabi taotluse vormi on võimalik saada asutustest ning asutuste ja justiits- ja avaliku halduse ministeeriumi (*Ministarstvo pravosuđa i uprave*) veebisaitidelt.

Piiriülese vaidluse korral tasuta õigusabi saamise taotlused ja piiriülese vaidluse korral tasuta õigusabi saamise taotluste edastamise taotlused tuleb esitada vormidel, mis on ette nähtud Euroopa Liidu Teatajas avaldatud komisjoni 9. novembri 2004. aasta otsuses 2004/844/EÜ, millega kehtestatakse õigusabitaotluse vorm, mis on sätestatud nõukogu direktiivis 2003/8/EÜ, millega parandatakse õigusabi kättesaadavust piiriüleste vaidluste korral kehtestades sellistes vaidlustes antava tasuta õigusabi kohta ühised miinimumeeskirjad, ja komisjoni 26. augusti 2005. aasta otsuses 2005/630/EÜ tasuta õigusabi taotluste edastamise vormi kehtestamise kohta vastavalt nõukogu direktiivile 2003/8/EÜ.

Piiriülese vaidluse korral tuleb vormid ja kõik lisatud dokumendid esitada horvaadi keelde tõlgituna. Vastasel juhul lükatakse taotlus tagasi.

7 Millised dokumendid tuleb esitada koos tasuta õigusabi taotluse vormiga?

Pädevale haldusasutusele taotlust esitades tuleb sellele lisada taotleja ja tema leibkonnaliikmete kirjalik nõusolek, millega võimaldatakse juurdepääs kõikidele kogusissetuleku ja -vara andmetele ning milles taotleja kinnitab, et esitatud teave on õige ja täielik.

Koduvägivalda ohvrid esitavad ainult iseenda nõusoleku lubada juurdepääs kõikidele sissetuleku- ja varaandmetele. Need leibkonnaliikmed, kes on menetluses kostjaks / vastustajaks / asjast puudutatud isikuks või kelle huvid on taotleja huvidega vastuolus, nõusolekut ei esita.

Piiriülese vaidluse korral tasuta õigusabi saamise taotluse vormile tuleks lisada asjakohased dokumendid, mida on vaja taotluse kohta otsuse tegemiseks.

8 Kuhu esitada tasuta õigusabi taotlus?

Esmase tasuta õigusabi saamise menetluse algatamiseks võetakse otse ühendust esmase tasuta õigusabi andjaga (volitatud ühendus, õiguskliinik või haldusasutus) ja eraldi taotlust ei ole vaja esitada, kuid teisese tasuta õigusabi saamise menetluse algatamiseks esitatakse taotlus pädevale haldusasutusele, kelle tööpiirkonnas on taotleja alaline elukoht või harilik viibimiskoht.

Taotleja, kelle alaline elukoht või harilik viibimiskoht on Euroopa Liidu liikmesriigis ja kes soovib tasuta õigusabi piiriülestes vaidlustes, mida lahendab Horvaatia Vabariigi kohus, peab esitama tasuta õigusabi taotluse Horvaatia Vabariigi justiits- ja avaliku halduse ministeeriumile (vastuvõttev asutus).

Pool, kelle alaline elukoht või harilik viibimiskoht on Horvaatia Vabariigis ja kes soovib saada tasuta õigusabi piiriülestes vaidlustes, mida lahendab mõne teise Euroopa Liidu liikmesriigi kohus, peab esitama taotluse oma alalise elukoha või hariliku viibimiskoha eest vastutavale asutusele.

9 Kuidas ma saan teada, kas mul on õigus saada tasuta õigusabi?

Teisest tasuta õigusabi antakse taotlejale, kes vastab tasuta õigusabi saamise õiguse kasutamise tingimustele, võttes vastu tasuta õigusabi andmise otsuse. Haldusamet peab tegema taotluse kohta otsuse 15 päeva jooksul pärast selle esitamise kuupäeva.

10 Kuidas peaksin toimima, kui mul on õigus saada tasuta õigusabi?

Tasuta õigusabi otsus hõlmab õigust kasutada mõnda või kõiki teise tasuta õigusabi vorme teatavat liiki ja teatava astme menetluses. Nimetatud otsus sisaldab tasuta õigusabi saaja isikuandmeid, selle õigusküsimuse lühikirjeldust, mille jaoks tasuta õigusabi anti, heakskiidetud tasuta õigusabi vormi ja ulatust, tasuta õigusabi andva advokaadi andmeid ning muid otsuse seisukohast olulisi andmeid.

Kui taotleja esitab taotluse tasuta õigusabi saamiseks kohtulõivudest vabastamisena, peab ta kohut menetlusküsimuses või kohtumenetluses muud toimingut tehes kohtulõivudest vabastamise taotluse esitamisest teavitama ning esitama teda kohtulõivude tasumisest vabastava otsuse hiljemalt kuue kuu jooksul pärast menetlusküsimuse või kohtumenetluses muu toimingut tegemise kuupäeva.

11 Kes valib mulle advokaadi, kui mul on õigus saada tasuta õigusabi?

Teise tasuta õigusabi andmise otsuses täpsustatakse ka advokaat, kes tasuta õigusabi annab. Tasuta õigusabi saaja peab esitama otsuse selles nimetatud advokaadile. Erandkorras määrab haldusamet abisaajale teise advokaadi tema eelneval nõusolekul, mis on lisatud tasuta õigusabi taotlusele.

12 Kas tasuta õigusabi hõlmab kõiki menetluskulusid?

Nagu eespool märgitud, hõlmab tasuta õigusabi andmise otsus õigust kasutada mõnda või kõiki teise tasuta õigusabi vorme teatavat liiki ja teatava astme menetluses. Tasuta õigusabi andmise otsuse kohaselt võidakse abisaaja täielikult või osaliselt vabastada advokaaditasude, kohtukulude (tunnistajate, tõlkide, ekspertide, uurimis- ja kohtuteadete avaldamise kulud) ning kohtulõivude tasumisest.

Õigusabi antakse täiesti tasuta, kui taotleja saab elatisabi vastavalt erinormidele, mis reguleerivad sotsiaalhoolekandesüsteemist tulenevate õiguste teostamist, või elukalliduse toetust Horvaatia iseseisvussõja veteranide ja nende pereliikmete õiguste seaduse ning sõjaväelastest ja tsiviilelanikest sõjaväelaste kaitse seaduse alusel või kui taotleja ja tema leibkonnaliikmete kogusissetulek leibkonnaliikme kohta ei ületa 50% igakuisest arvutusbasi summast.

Kui taotleja ja tema leibkonnaliikmete kogusissetulek tõuseb üle 50% arvutusbasist leibkonnaliikme kohta, kaasneb sellega tasuta õigusabi suuruse vähendamine nii, et iga 10% tõus toob kaasa tasuta õigusabi 10% vähendamise, kuid tasuta õigusabi summa ei tohiks olla väiksem kui 50% tasuta õigusabi jaoks kindlaks määratud kuludest.

Kui õigusabi ei ole antud täiesti tasuta, võib taotleja esitada justiits- ja avaliku halduse ministriumile vaide otsuse selle osa peale, millega keelduti õigusabi andmast. Selline vaide ei lükka edasi tasuta õigusabi heakskiidetud summa kasutamist. Justiits- ja avaliku halduse ministriumi otsuse suhtes vaide tagasi lükata võib algatada halduskohtumenetlust.

13 Kes kannab muud kulud, kui mul on õigus saada ainult piiratud õigusabi?

Kui tasuta õigusabi on antud vähendatud ulatuses, kannab ülejäänud kulud tasuta õigusabi saaja. Kui tasuta õigusabi saaja võidab kohtuvaidluse, otsustab kohus igal juhul, et teine pool peaks tema menetluskulud hüvitama.

14 Kas tasuta õigusabi hõlmab ka apellatsioonkaebusi?

Tasuta õigusabi taotluses võib taotleda tasuta õigusabi andmist tsiviilkohtumenetluse mõlemas astmes. Erakorralise edasikaebuse ettevalmistamiseks on vaja esitada eritaotlus, mille kohta tehakse ainult seda kohtumenetlust hõlmav eraldi otsus.

15 Kas tasuta õigusabi võidakse enne (või isegi tagasiulatuvalt pärast) menetluse lõppu tagasi võtta?

Kui tasuta õigusabi saaja ja tema leibkonnaliikmete majanduslik olukord paraneb menetluse jooksul sedavõrd, et kui see oleks olnud sama hea taotluse esitamise ajal, oleks see mõjutanud taotleja õigust saada tasuta õigusabi ja tasuta õigusabi ulatust, tühistab pädev haldusamet tasuta õigusabi otsuse täielikult või osaliselt. Tasuta õigusabi saajad peavad haldusametust oma majandusliku olukorra paranemisest teavitama kaheksa päeva jooksul pärast kuupäeva, mil nad sellest teada said. Tasuta õigusabi saaja võib esitada justiits- ja avaliku halduse ministriumi tasuta õigusabi andmise tühistamise otsuse peale vaide 15 päeva jooksul pärast otsuse kättesaamise kuupäeva. Justiits- ja avaliku halduse ministriumi otsuse suhtes võib algatada halduskohtumenetlust.

16 Kas ma võin tasuta õigusabi andmisest keeldumise vaidlustada?

Tasuta õigusabi taotleja või saaja võib esitada haldusametuse otsuse peale lükata tasuta õigusabi taotlus tagasi või otsuse selle osa peale, millega keeldutakse andmast täielikult tasuta õigusabi, vaide 15 päeva jooksul pärast otsuse kättesaamise kuupäeva. Justiits- ja avaliku halduse ministriumi peab tegema vaide kohta otsuse kaheksa päeva jooksul pärast kehtiva vaide saamise kuupäeva. Justiits- ja avaliku halduse ministriumi otsuse suhtes võib algatada halduskohtumenetlust.

Lisateave

[Justiits- ja avaliku halduse ministriumi veebisait](#)

Tasuta õigusabi seadus (*Narodne novine* (NN, Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne) nr 143/13 ja 98/19)

Tsiviilkohtumenetluse seadus (NN nr 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11(konsolideeritud tekst), 25/13, 89/14, 70/19)

Viimati uuendatud: 23/05/2023

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.